

30.12.2019

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto
valtiovarainministerio@vm.fi ja pia.kivimies@vm.fi

Lausuntopyyntöne 13.11.2019, VM003:00/2019

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi valmisteverotusmenettelyn ja autoverotusmenettelyn uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

---

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valmisteverotuslakia, verolajikohtaisia valmisteverolakeja ja eräitä sellaisia maksuja koskevia lakeja, joihin sovelletaan valmisteverotuksen menettelysäännöksiä. Esityksessä ehdotetaan myös säädettäväksi uusi autoverolaki. Lisäksi tehtäisiin muutoksia eräisiin muihin lakeihin.

Esityksen tavoitteena on yhdenmukaistaa valmiste- ja autoverotuksen verotus- ja veronkantomenettelyjä sekä muutoksenhaku- ja seuraamusjärjestelmiä muita Verohallinnon kantamia veroja koskevien menettelyjen kanssa, mikä mahdollistaisi Verohallinnon uuden tietojärjestelmän käyttöönoton myös valmiste- ja autoverotuksessa. Valmisteverojen ja autoveron määrään tai veron muihin perusteisiin ei ehdoteta muutoksia.

Valmisteverot muutettaisiin oma-aloitteisiksi veroiksi, ja niiden ilmoittamiseen, maksamiseen, määräämiseen ja muutoksenhakuun sovellettaisiin oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia. Valmisteveroja koskevista yhteisistä erityismenettelyistä säädettäisiin jatkossakin valmisteverotuslaissa. Verolajikohtaiset menettelysäännökset jäisivät valmisteverolakeihin.

Autovero säilyisi maksuunpantavana verona, johon sovellettaisiin pääosin samoja menettelyjä kuin muihin maksuunpantaviin veroihin.

Sähköistä asiointia lisättäisiin, ja seuraamusjärjestelmät uudistettaisiin muita verolajeja vastaaviksi. Seuraamusten määrääminen olisi nykyistä kaavamaisempaa ja vähemmän viranomaisen harkintavaltaa sisältävää, mikä vahvistaisi verovelvollisten oikeusturvaa.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Esityksen tavoite yhdenmukaistaa valmisteverotuksen ja autoverotuksen verotus- ja veronkantomenettelyjä sekä muutoksenhaku- ja seuraamusjärjestelmiä muita Verohallinnon kantamia veroja koskevien menettelyjen kanssa on kannatettava, sillä se yksinkertaistaisi menettelyjä ja selkeyttäisi sääntelyä keventäen samalla myös sääntelytaakkaa. Menettelysäännösten yhdenmukaistaminen olisi myös omiaan osaltaan lisäämään verotuksen ennakoitavuutta.

Menettelymuutosten tavoitteena on myös edistää oikeansisältöisten ilmoitustietojen oikea-aikaista antamista hallinnollisesti tehokkaalla tavalla sekä kannustaa verovelvollista korjaamaan virheet oma-aloitteisesti, mikä on myös kannatettavaa. Samalla on kuitenkin tärkeää, että säädettävä seuraamusjärjestelmä tukee tavoitteen toteutumista myös käytännössä.

Sähköisen asiointin lisääminen tehostaisi Verohallinnon toimintaa ja vähentäisi verovelvollisten hallinnollista taakkaa. Viranomaisresurssien tarkoituksenmukaisen kohdentaminen hyödyttää sekä Verohallintoa että verovelvollisia. Tämän osalta on tärkeää, että hyödyt eri osapuolille ovat keskenään tasapainossa, eikä verotuksen kaltaisessa massaluonteisessa toiminnassa saa vaarantaa verovelvollisen oikeusturvaa Verohallinnon toiminnan tehokkuuden lisääntymisen kustannuksella.

Kokonaisuutena arvioiden esitys on tavoitteiltaan kannatettava ja ehdotuksiltaan pääosin hyvä, vaikka se aiheuttaa kertaluonteisia kustannuksia tietojärjestelmiin ja lisää myös yritysten hallinnollista taakkaa erityisesti siirtävävaiheessa taloushallinnon järjestelmien päivittämistarpeen myötä.

Esitämme seuraavassa eräitä yksityiskohtaisia huomioita esitysluonnoksesta.

Sähköisen asiointin lisääminen

Esitysluonnoksen mukaan sähköisen asiointin lisäämiseksi ja paperiasioinnista johtuvien kustannusten vähentämiseksi ehdotetaan, että jatkossa valmisteverolupaa ja rekisteröitymistä koskeva ilmoitus tulisi tehdä sähköisesti. Sähköisen menettelyn pakollisuus ei kuitenkaan yleensä koskisi yksityishenkilöitä. Myös autoveroilmoittajaksi rekisteröitymisessä otettaisiin käyttöön pakollinen sähköinen menettely. Sähköisen menettelyn pakollisuus koskisi lähtökohtaisesti myös muita valmisteverotukseen liittyviä lupia ja rekisteröintejä. Pakollista sähköistä menettelyä on esitysluonnoksessa perusteltu sillä, että lupaa ja rekisteröitymistä vaativa toiminta on pääsääntöisesti yritystoimintaa, jossa valmius sähköiseen menettelyyn on hyvä.

Pidämme sähköisten menettelyiden kehittämistä lähtökohtaisesti kannatettavana. Sähköisen ilmoituksen antaminen hyvin toimivassa sähköisessä ilmoittamiskanavassa on nopea ja kätevä tapa verovelvolliselle hoitaa velvoitteensa ja saattaa esimerkiksi rekisteröintiasia vireille. Se voi myös olla verovelvolliselle paperilomakkeen käyttöön verrattuna varmempaa, koska ilmoittamissovellukset ohjaavat ilmoittamaan oikein, mikä vähentää virheen syntymisen mahdollisuutta. Lisäksi sähköinen ilmoittaminen vähentää virheen syntymisen mahdollisuutta, kun paperisen ilmoituksen muuttamista sähköiseen muotoon virheille alttiissa optisessa lukuprosessissa ei tarvita.

Sähköisen asiainnin aikakaudella ei mielestämme voida pitää tyydyttävänä, että tietyissä tilanteissa sähköinen asiointi ei nykyisin ole mahdollista. Toisaalta on syytä muistaa, että käytännössä saattaa esiintyä tilanteita, joissa paperi-ilmoittamisen tulisi olla mahdollista myös jatkossa. Tämän vuoksi pidämme perusteltuna, että verovelvollinen voisi esitysluonnoksen mukaan antaa valmisteverotusta koskevan ilmoituksen paperilomakkeella erityisestä syystä. Esitysluonnoksen mukaan paperilomakkeella asiointi olisi mahdollista ”esimerkiksi silloin, kun luonnollisella henkilöllä tai ulkomaalaisella ei olisi mahdollisuutta antaa veroilmoitusta sähköisesti”.

Esitämme, että luonnollisen henkilön tai ulkomaalaisen lisäksi paperilomakkeen käyttöön oikeuttavana erityisenä syynä mainittaisiin tietotekniset rajoitteet.

Seuraamusmaksut ja muut seuraamukset

Seuraamusjärjestelmän yhtenäistäminen ja viranomaisen hallinnollisiin seuraamusmaksuihin liittyvän harkintavallan rajoittaminen on lähtökohtaisesti kannatettavaa. Uudistuksen ei tule kuitenkaan johtaa sanktioinnin kiristymiseen nykytasosta, ja verovelvollisella tulee olla oikeus esittää itselleen edullinen tulkinta epäselvästä verokysymyksestä ilman, että se voi johtaa hallinnollisen sanktion määräämiseen.

Esityksessä ehdotetaan valmisteverojen muuttamista oma-aloitteisesti suoritettaviksi veroiksi, mikä merkitsi menettelymuutosta verovelvollisille, kun Verohallinto ei enää toimittaisi verotusta verovelvollisen antaman ilmoituksen perusteella.

Lisäksi ehdotettu menettelymuutos merkitsisi, että jatkossa myös valmisteverotuksessa verovelvollinen korjaisi virheen antamalla uuden veroilmoituksen. Tältä osin on huomattava, ettei oikaisuilmoituksen antaminen poistaisi veronkorotuksen mahdollisuutta, jos Verohallinto tulkitsee asian verovelvollisen vahingoksi.

Vastaavaa menettelyä on sovellettu arvonlisäverotuksessa oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain säätämisen myötä. Nähdäksemme menettelyyn liittyy verovelvollisen oikeusturvaa vaarantava elementti. Vanha arvonlisäverotuksessa käytössä ollut päättynyttä tilikautta koskeva palautushakemusmenettely, jolla yritykset saattoivat hakea aiempina tilikautena vähentämättä jääneet arvonlisäverot takaisin, koettiin yrityksissä joustavaksi, ja sitä voitiin pitää myös oikeusturvan kannalta perusteltuna, sillä verovelvollinen sai tulkinnallisen tilanteen viranomaisen ratkaistavaksi ilman veronkorotuksen uhkaa. Tietoomme on tullut tapauksia, joissa menettelymuutos on johtanut siihen, että yrityksille on määrätty vastaavassa tilanteessa huomattava veronkorotus, kun Verohallinto on hylännyt verovelvollisen arvonlisäveroilmoituksen.

Oma-aloitteista verotusta koskevan menettelyn toimivuuden kannalta on tärkeää, että järjestelmä sisältää verovelvollisille kannusteen oikaista virheitä, myös omaksi edukseen, ilman tuntuvaan veronkorotuksen uhkaa. Esi-tysluonnoksen jatkovalmistelussa tulisi nähdäksemme siksi vielä selvittää oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia koskevaa tarkentavaa sääntelytarvetta. Asiassa voisi mahdollisesti pohtia esimerkiksi lisättäväksi lakiin säännös oikaisuilmoitusta koskevan veronkorotuksen määräämättä jättämisestä, kun verovelvollinen on toiminut vilpittömässä mielessä eikä ole tavoitellut oikeudetonta veroetua.

Erityisesti menettelyuudistuksen alkuvaiheessa saattaa esiintyä tilanteita, joissa virhe juontuu uusien säännösten puutteellisesta omaksumisesta. Menettelymuutosten omaksumiseksi on tärkeää, että Verohallinto julkaisee uudistuksesta ohjeen hyvissä ajoin ennen säädösten voimaantuloa, jotta verovelvollisille jää riittävä aika omaksua ja sopeutua uuteen menettelyyn.

Lopuksi

Sikäli kuin menettelyuudistuksella on tarkoitus lisätä viranomaisen automatisoituja menettelyjä verotuksessa, kiinnitämme huomiota apulaisoikeusasiamiehen tuoreisiin kannanottoihin (EOAK/3379/2018 ja EOAK/2216/2018) Verohallinnon automatisoitujen menettelyjen perustuslainmukaisuudesta.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Mika Kuismanen
pääekonomisti

Laura Kurki
veroasiantuntija